
FREDERIK BEGBEDE



BOOKA.

Knjiga **59**

FREDERIK BEGBEDE
UNA I SELINĐER

Naslov originala

FRÉDÉRIC BEIGBEDER

OONA & SALINGER

Copyright © Éditions Grasset & Fasquelle, 2014.

Copyright za srpsko izdanje © Booka, Beograd, 2016.

ZA IZDAVAČA

Ivan Bevc

Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Slanački put 128

office@booka.in

www.booka.in

S FRANCUSKOG PREVEO

Vladimir D. Janković

LEKTURA

Agencija Tekstogradnja

KOREKTURA

Dragana Raković

PRELOM

Bodin Jovanović

DIZAJN KORICA

Nikola Korać

ŠTAMPA

DMD Štamparija

Beograd, 2016.

Tiraž 2000

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene
saglasnosti izdavača.

Una i Selindžer

ROMAN

FREDERIK BEGBEDE

S FRANCUSKOG PREVEO

Vladimir D. Janković

BOOKA.

S istim ponosom s kojim moja mačka Kokoška
na jastuk donosi vrapca izlomljenog,
krvavog, ali još živog,
ja polažem ovu knjigu, kao i srce svoje otvrdnulo,
pred stopala¹ gospođe Lare Mišeli.

1 Lepo zasvođena i mala. (Prim. aut.)

*Jes' ti to pošô u Skarboro na vašar?
(Rat besni, kidišu skerletni bataljoni)
Peršun, žalfija, ruzmarin i majčina dušica
(Generali izdaju vojnicima naređenje da ubijaju)
Sećaju me na jednu koja tamo živi
(I da se bore za nešto, davno zaboraviše šta)
Na onu što beše ljubav moja prava.²*

Anonimni bard iz Jorkšira, XVI vek
(Antiratne reči, u zagradama, dodao je Pol Sajmon 1966. godine)

2 S engleskog prepevao Vladimir D. Janković. (Prim. ured.)

OVO NIJE FIKCIJA

Kad bi Dajanu Vriland pitali da li su najčudnovatije među njenim uspomenama bile fakti ili fikcija, ona bi odgovorila: „One su fakcija.“

I ovo je knjiga čiste fakcije. Sve je ovde striktno tačno: ličnosti su stvarne, mesta postoje (ili su postojala), činjenice su autentične, a svi se datumi daju proveriti, što u raznim životopisima, što u istoriografskim knjigama. Ostalo je izmišljeno, i zbog tog svetogrđa ja molim decu, unuke i prauunike mojih junaka da mi oprostite zbog moje nametljivosti.

Amerikanac Truman Kapote smislio je etiketu koja će pratiti takav tip romana: „*non-fiction roman*“. U intervjuu s njim koji je objavio Džordž Plimpton u *Njujork tajmsu* od 16. januara 1966, svoj aktuelni projekat on je opisao kao „neku vrstu narativa koji se služi svim tehnikama umetnosti fikcije, ostajući pritom blizu činjenicama, blizu da bliže ne može biti“. Mi bismo na francuski to morali da prevedemo kao „roman non fictionnel“. Kakva strahota.

Ja više pak volim da kažem „fakcija“, jer ta reč postoji u našem jeziku.³ Ta reč nagoveštava ideju – uzbudljivu u mirno-

3 Na francuskom *faction* znači straža, dugo čekanje ili pobunjenička družina. (Prim. prev.)

dopska vremena – da bi autor ove pripovesti mogao biti neka vrsta vojnika koji je došao da odradi svoju smenu na straži, ili se pak našao na čelu neke opasne pobune.

Budući da likovi u ovoj knjizi vode izrazito tajnovit život, time i uloga romansijera dobija na značaju. Ali hoću ovde svečano da izjavim: ukoliko ova priča nije istinita, biću duboko razočaran.

F. B.

U proleće 1980. godine, stalni posetioci njujorškog parka Pejli bili su svedoci jednog vrlo neuobičajenog događaja. Jedna dugačka crna limuzina parkirala se ispred ulaza u park; mora biti da je bilo tu negde oko tri posle podne. Šofer je otvorio vrata, i iz vozila je lagano izašla putnica od svojih šezdesetak godina, odevena u beli kostim, s naočarima za sunce. Dama je trenutak stajala nepomično, nervozno se igrajući bisernom ogrlicom, kao da u ruci drži brojanice i u sebi izgovara molitvu, a onda se zaputila prema levom uglu parka. Dok je sporim hodom prilazila vodenom zidu, podno žbunja, bogatašica je iz tašne izvukla nekoliko komada porcelana. Tada je njeno ponašanje postalo veoma čudno. Kleknula je na zemlju i počela pomamno da je kopa svojim manikiranim noktima. Jedan koji je tu pored jeo viršle upitao se zbog čega li ova klošarka pretura po lejama, umesto da namirnice potraži u kanti za otpatke, koja se nalazila na drugom kraju parkovskog skvera. On u datom trenutku nije bio dovoljno pažljiv, ali ipak mu se učinilo da je šezdesetogodišnjakinja razbijeni porcelan zakopala u jednu rupu, koju će potom zatrpati, pavši na tlo na sve četiri, kao dete kad se igra u pesku. Oni koji su upravo privodili kraju ručak pod otvorenim nebom bili su još više iznenađeni kad je imućna građanka ustala i tako, ruku punih zemlje, sva dostojanstvena se popela u svoj kadilak. Iako je nosila crne naočare, na njenom licu jasno se moglo videti zadovoljstvo posle dobro obavljenog posla. Izgledom nije

odudarala od raznih ekscentričnih žena kakve se pokatkad mogu videti na ulicama Njujorka, naročito otkako je došlo do demokratizacije barbiturata. Šofer je zatvorio vrata za njom, obišao oko kola, seo za volan i dugačka limuzina nečujno je otklizila u pravcu Pete avenije.

Džeri, jedan uvod

„Želim da ispričam jednu priču. Hoću li umeti da ispričam
bilo šta drugo sem svoje sopstvene priče?“

Pjer Drije la Rošel, *Bračno stanje*, 1921.

Početkom druge decenije ovog veka postao sam svestan toga da se više ne viđam ni sa kim ko je mojih godina. Bio sam u to vreme okružen ljudima koji su, svi redom, imali po dvadeset, pa i trideset godina manje od mene. Devojka mi je bila rođena one godine kad sam ja stupio u prvi brak. Kud li se denuše moji ispishnici, pitao sam se. Njihovo nestajanje išlo je postepeno; većina je bila zaokupljena poslom i decom; jednoga dana su ljudi, jednostavno, prestali da izlaze iz svojih kancelarija ili svojih kuća. Kako sam ja često menjao adresu i broj telefona, stari drugovi više nisu mogli da me nađu; neki među njima su i pomrli; nisam mogao a da ne pomislim kako su te dve tragedije možebiti na neki način povezane (kad mene više ne budu viđali, znaćice to da ni života više nema). Za taj manjak vršnjaka u mom okruženju postojalo je možda i drugo jedno objašnjenje; ja sam, naime, bežao od sopstvenog odraza. Četrdesetogodišnjakinje su me bacale u teskobna stanja jer su patile od istih neuroza kao i ja: od ljubomore na mladost, od ohladnelog srca, nerazrešivih telesnih kompleksa, straha od toga da više niko neće moći da ih jebe, ili da već niko više to ne može. Što se tiče muškaraca mojih godina, oni su prepričavali dogodovštine s davnih žurki, pili, jeli, puštali stomake i gubili kosu sve vreme se žaleći na svoje supruge, ili svoje neženstvo, a da pritom ništa nisu preduzimali kako bi u vezi s tim nešto promenili. Došavši do sredine životnog puta, ljudi su govorili samo o novcu, pisci naročito.

Postao sam autentičan gerontofob. Izmislio sam novu vrstu aparthejda; dobro sam se osećao samo sa živim bićima kojima sam mogao otac da budem. Druženje sa adolescentima primoralo me je da uložim izvestan napor na planu odevanja, kao i da sebe prisilim da prilagodim jezičke navike i kulturne reference; sve to me je budilo, dizalo me iz mrtvih, vraćalo mi osmeh na lice. Da bih se s nekim pozdravio, morao sam sad da skliznem dlanom preko dlana mojih mlađanih sagovornika, a onda da skupim šaku u pesnicu i kucnem se s njihovim pesnicama, da bih se potom levicom lupio po prsima. Običan stisak ruke mogao je da oda generacijski jaz. U isto vreme, morao sam da izbegavam zastarele šale; nikako, na primer, nisam više smeo da govorim da veslam kao Žerar d'Abuvil („Ko ti je taj?“). Kad naiđem na svoje školske drugove, nisam ih poznavao; učtivo se osmehujući, brže-bolje bih uhvatio šturu; ljudi mojih godina bili su, bez ikakve sumnje, prestari za mene. Pažljivo sam izbegavao večerinke u gradu u društvu bračnih parova. Sve vrste građanskih obaveza budile su u meni strah, a naročito okupljanja četrdesetogodišnjaka po stanovima, uz mirišljave sveće. Ljudima koji me poznaju prebacivao sam upravo to – što me poznaju. Nisam želeo da se zna ko sam ja. Hteo sam ponovo da budem nevin sa četrdeset pet godina. Izlazio sam samo u novootvorene barove za razbarušenu decu, u uglancane, plastifikovane noćne klubove s toaletima lišenim uspomena, kao i u pomodne restorane za koje će moji stari saborci saznati tek dve-tri godine kasnije, prelistavajući *Madam Figaro*. Ponekad bi mi se desilo da muvam devojkicu koja bi mi na kraju, gledajući me blago, objasnila da je i njena majka bila u istim frkama kao i ja. Jedini moj ustupak starosti: nije me bilo na Tviteru. Nikako nisam mogao da shvatim šta bilo ko ima od toga da šalje svoje rečenice nepoznatim ljudima kad već može da ih sakupi i objavi u knjigama.

Svestan sam ja toga da je moje odbijanje da se viđam s vršnjacima bilo, zapravo, odbijanje da ostarim. Pobrka sam bio

kult mladosti i mladost samu. Ono što vidimo u svakoj bori na licu svojih bližnjih u stvari je naša sopstvena smrt na delu. Iskreno sam računao na to da ću, budem li se družio isključivo s mladeži koja priča o Robertu Patinsonu, a ne o Robertu Redfordu – živeti duže. Bio je to jedan antilični rasizam. Možemo se igrati Dorijana Greja a da ne krijemo zlokobni portret na tavanu; dovoljno je pustiti bradu, da više ne možete da vidite svoje pravo lice u ogledalu, ili da povremeno sa svojim starim singl-pločama radite kao disk-džokej, ili da nosite majice s kratkim rukavima a dovoljno široke da se ne vidi stomak koji raste, ili da postojano odbijate da uzmete naočare za čitanje (kao da čovek koji knjigu čita držeći je u ispruženoj ruci može tako da se podmladi), ili da počnete da igrate tenis u *ameriken apparel* opremi od antracita s belim porubom, ili da pozirate za reklamu za *Kupls*, ili da plešete s maloletnim surferkama u *Blu kargu* u Ilbaricu, i da se svaki dan lešite od alkohola.

Početak ovih desetih, postao sam, tako, neprevaziđen stručnjak za Rijaninu biografiju; po tome se vidi da je moje stanje bilo zabrinjavajuće.

Tri godine pre toga, u jednoj kafeteriji u Hanoveru, u Nju Hempširu, naleteo sam na ovu fotografiju jedne prelepe pokojnice.



Ova mlada žena zove se Una O'Nil; obratite pažnju na frizuru a la Džin Tirni (uvojak s razdeljkom na strani, slobodno čelo), pa te blistave zube i istegnutu vratnu žilu koja odražava poverenje koje je ova devojka imala u život. Sama činjenica da je ona živela uliva čoveku hrabrost. Ova mlađana „brineta“ s nacrtanim obrvama, koja je živela punim plućima, izgleda na ovoj slici kao da čvrsto veruje da je sve moguće. A opet, nje-no detinjstvo... Imala je dve godine kad je njen otac napustio njenu majku i preselio se u Evropu s novom ženom; slala mu je srceparajuće razglednice: „Tata, mnogo te volim, nemoj da me zaboraviš!“. A on će je videti tek osam godina kasnije.

Godine 1940, Una O'Nil se zaljubila u mog omiljenog pisca.

Njenu fotografiju otkrio sam u trenutku kad su Dž. D. Selindžeru bile ostale još tri godine života. Sa Žan-Mari Perijeom pošao sam na snimanje dokumentarca o njemu u Korniš, u Nju Hempširu. Zamisao nam je bila koliko apsurdna toliko i banalna; posetiti najvećeg čovekomrscu među piscima postala je bila neka vrsta turističkog izleta za hiljade i hiljade njegovih obožavalaca. Autor *Lovca u raži* preselio se 1953. na jednu farmu usred šume u Novoj Engleskoj. Ništa nije objavio od 1965. godine, kad sam ja rođen. Ni sa kim nije hteo da se vidi, odbijao je fotografisanje, kao i svaki kontakt sa spoljnim svetom. A ja sam sada bio otelovljenje tog spoljnog sveta koje se pripremalo da naruši njegov privatni prostor, upadajući u njega s foto-aparatom visoke rezolucije. Zašto? U to vreme nisam ni znao da je privlačnost koju sam osećao prema tom starcu povezana s mojim sve većim gađenjem prema ljudima mojih godina. Selindžer je, kao i ja, voleo devojke mnogo mlađe od sebe. Kroz sve njegove romane i priče progovaraju ili deca, ili adolescenti. Oni kod njega simbolizuju izgubljenu nevinost, neshvaćenu čistotu; odrasli su svi listom ružni, glu-pi, dosadni, isključivi, do guše zaglibljeni u svoju materijalnu udobnost. Najbolje njegove priče upravo su one u kojima

pribežava detinjim dijalozima kako bi izrazio gađenje prema materijalizmu. *Lovac u raži* je od 1951. u svetu prodat u sto dvadeset miliona primeraka; reč je o kratkom romanu koji pripoveda o dečaku koga su isterali iz internata i koji sad baza po Central parku pitajući se kuda idu patke zimi, kad se jezero zaledi. Možda je njegova teorija nezrela, izvesno je pogrešna i može biti opasna – ali Selindžer je stvorio jednu ideologiju čija sam i ja postao dobrovoljna žrtva. Nema pisca koji je bolje definisao savremeni svet, svet podeljen na dva tabora. S jedne strane su ozbiljne jedinke, dobri đaci s kravatama, stari građani koji rade po kancelarijama, žene se površnim domaćicama, igraju golf, čitaju eseje o ekonomiji, prihvataju kapitalistički sistem takav kakav jeste: „Tipovi koji neprekidno pričaju koliko litara na sto kilometara troše njihova jebena kola.“ S druge strane su nedozreli adolescenti, tužna deca, većito u prvom razredu gimnazije, buntovnici koji plešu po celu noć, bića izbačena iz ravnoteže koja lutaju po šumama, oni koji postavljaju pitanja patkama u Central parku, razgovaraju s beskućnicima ili časnim sestrama, zaljubljuju se u šesnaestogodišnjakinje i nikada se ne zapošljavaju, već ostaju slobodni, siromašni, usamljeni, prljavi i nesrećni – ukratko: oni većiti buntovnici koji veruju da mogu da se suprotstave konzumerističkom modelu, ali su zapravo direktno odgovorni za to što se zapadne zemlje zadužuju poslednjih šezdeset godina, i pritom su poslužili kao mušterije kojima je od četrdesetih godina naovamo prodato robe široke potrošnje u vrednosti od više milijardi dolara (ploče, romani, filmovi, TV serije, odeća, ženski časopisi, video-klipovi, žvakaće gume, cigarete, automobili s pokretnim krovom, gazirana bezalkoholna pića, alkohol, droge, sve proizvode koje guraju nadmeni „mejnstrim“ marginalci). Osećao sam potrebu da se sukobim s utemeljivačem te infantilne fantazmagorije, zbog koga je razvijeni svet počeo da sanja. Selindžer je pisac koji je ljudima ogadio starenje.

Iznajmili smo kamionet da bismo se popeli uz te zelene brežuljke. U Korniš smo stigli jednog prelepog prolećnog jutra, četvrtak je bio, 31. maj 2007, tačno u pola dvanaest pre podne. Nebo je bilo plavo, ali je sunce bilo zubato. Nema vaje od sunca kad ne greje, čista bi obmana bila pričati o proleću na ovakvoj temperaturi, i to na neki korak od Kvebeka. Selindžerovu adresu lako je bilo naći na internetu: otkako je smišljen Globalni pozicioni sistem, niko više na našoj planeti ne može da se sakrije. Sad ću vam dati adresu koja je punih šezdeset godina bila najtajnija adresa na svetu. U Kornišu, na reci Konektikat, nalazi se jedan stari pokriveni most. Kad ga pređete iz pravca obližnjeg sela Vindzora, imate utisak da ste Klint Istvud u *Mostovima okruga Medison*. Skrenete potom levo, na Wilson Roud, i pređete tako nekoliko stotina metara do malog groblja sa sivim nadgrobnim spomenicima, koje se nalazi vama zdesna, iza zidića okrećenog u belo. Produžite, zatim, Plat Roudom, putem koji vodi nadesno, uzbrdo, pored tog zaparloženog groblja prekrivenog mahovinom. Ako tuda prolazite noću, imaćete utisak da ste se našli u spotu za pesmu *Triler* Majkla Džeksona. Potraga za Selindžerom iziskuje hrabrost; mnogi novinarski šegrti vratili su se podavijena repa stigavši do visova obraslih bujnim rastinjem. Bernanos na jednom mestu govori o „tečnoj tišini“; pre 31. maja 2007. nisam mogao da razlučim šta ta sintagma znači. Ni mi u tom kamionetu nismo baš vrcali od samopouzdanja, reditelj Žan-Mari Perije, producent Gijom Rapno i ja. Žan-Mari se takvih stvari nagledao; on je, recimo, pratio američku turneju Rolingstonsa 1972, a to vam je bilo sve samo ne neka tamo idilična šetnja. A sad me je gledao preneraženo, kao da će reći: „Tebi je ova glupa ideja pala na pamet, matori, i nemoj sad ovde da mi se raspilavljuješ“.

A onda je put počeo da se sužava, zatravljeni kolotrazi vijugali su kroz šumu velikih borova, starih breza, javorova i

visokih hrastova, starih nekoliko vekova. Crno lišće prosejalo je dnevnu svetlost; u toj grobnoj šumi, pod isprepletanim granjem, čovek čak i usred bela dana ima utisak da je ponoć. Sâm ulazak u šumu čaroban je obred: nema te bajke u kojoj neko ne prolazi kroz šumu, kako u nemačkoj romantičarskoj književnosti, tako i u filmovima Volta Diznija. Sunce je žmirkalo kroz krošnje drveća; dan, noć, dan, noć; svetlost se pojavljivala i nestajala kao da je sunce htelo da nam pošalje neku poruku Morzeovom azbukom. „Napravite polukružno. Stanite. Bežite dok još ima vremena. Stoj. Upomoć, upomoć.“ Romantične šume mogu postati neprijateljski predeo, kao u *Projektu veštica iz Blera* ili u slučaju Hirtgenske šume, tog zelenog pakla u zimu 1944/45. Znao sam odmah da ću da splasnem. Nikada nije ni trebalo da se drzнем da uznemiravam tog čoveka koji je u meni probudio ljubav prema pisanju, prema tom američkom piscu koji je bio oličenje nežnosti i bunta. Majka me je lepo vaspitala, i ja sam preterano stidljiv. Pošto smo prošli tako jedan kilometar kroz šumu, zdesna je pukao pogled. Odjednom nas je zapljusnula svetlost, kao da je Bog uključio džinovski projektor. Bila je to kao neka čistina, ali kad se čistina nalazi na strmini, onda se to pre zove livada, ili polje, ili kosa, šta ga ja znam, odrastao sam u gradu. Ka kući Dž. D. Selindžera stiže se Lang Roudom, to vam je prvo skretanje zdesna. Lang Roud se penje, i onda s desne strane ugledate jedan crveni ambar. Mogu čak i njegov telefon da vam dam: 603-675-5244 (jedan od njegovih biografa ga je objavio). E tada nisam mogao da izađem iz kola, tada sam počeo da se tresem od zenta, tada sam se osetio kao poslednja kukavica. Zamisljao sam starog Selindžera (koji je u to vreme imao osamdeset osam godina), utonulog u razmišljanje u nekoj naslonjači, dok mačke oštre kandže po starim jastucima, iza kuće, na verandi, pored naslaganih cepanica... Kućica se, inače, nalazi na vrhu jednog brežuljka, pogled iz te kolibe mora da je čudesan,

sa terase se vide i reka i ravnica prošarana belim kućama. Preko neba su letele neke mrke ptice, a zubato sunce obasjavalo je šumu na Mont Askatniju, plavoj planini, koja se uzdizala naspram nas. Mirišljiv je bio vazduh na toj livadi koju je prekrila ždraljika – raspitao sam se za naziv tih zlatnih cvetova kojih je po celom tom kraju bilo u izobilju. Kleka je rasla po celom ozelenelom bregu, sličnom onom u Saru⁴ niz koji sam voleo da se spuštam kad mi je bilo osam godina, kotrljajući se zajedno sa ovcama, da bih dole stigao s pantalonama marke *newman* štokavim od balege. To mesto bilo je izrazito tiho... Nalik panorami Novog sveta. Nema tog ljudskog bića koje polaže pravo da naruši takav jedan mir.

– Haj'mo, Frede – reče tad Gijom Rapno – nismo toliki put prešli da bismo sad okrenuli nazad!

– Ja... ne... Ne mislim da... (Najednom sam počeo da se izražavam kao Patrik Modijano.) A ono... nismo mi paparaci...

– Ali naravno da jesmo, idiote, pa ti radiš za Voasi! Zar nisi svestan da ćemo, ako nam otvori, imati svetsku ekskluzivu, pa čak i ako nam zalupi vrata pred nosom, ta slika ima da bude, ono, *worldwide*!

– Ali... Selindžer ima preko osamdeset godina, gluv je kô top, a osim toga, veteran je Drugog svetskog rata, bez sumnje je naoružan...

– A... pa mogao si to i ranije da nam kažeš.

Ispred Selindžerove farme stajala je drvena tabla s natpisom „NO TRESPASSING“. Prethodnog dana intervjuisali smo romansijera Stjuarta O’Nana, u dvorištu njegove kuće, nekoliko kilometara odatle. On me je podsetio na geslo savezne države Nju Hempšir: „LIVE FREE OR DIE“. Automatsko oružje oduvek je bilo u slobodnoj prodaji u ovoj državi, uprkos učestalim masakrima po školama.

4 Oblast na krajnjem jugozapadu Francuske. (Prim. prev.)

– Znao sam ja da ćeš ti da splasneš – reče Žan-Mari Perije.
– Pravi si mitoman.

– Ne, samo... samo sam... učitiv.

Cela ekipa u kolima prasnu u smeh, pa i ja s njima – iz učitivosti. Ali nisam ja tek tako lupetao. Uljudnost je, uz stidljivost, jedan od mojih najgorih hendikepa u životu. Oduvek sam smatrao da u jednom društvu, kad bi svi bili lepo vaspitani, ne bi bilo potrebe za zakonima. A sada sam, eto, i sâm došao dotle da kucam na vrata jednog pustinjaka kao poslednji štrokavac prerušen u vešticu koji je u Noći veštica došao da traži bombone.

Voditi pustinjački život znači pripadati jednoj poštovanja dostojnoj tradiciji, čiji koreni u ovom delu Sjedinjenih Država sežu sve do vremena „Bele dame“; Emili Dickinson je, naime, čitav svoj vek, od 1830. do 1886, proživela povučeno u Amherstu, jedan sat vožnje na jug od Selindžerove kuće, u Massachusettsu. Ta žena, koja za života ništa nije objavila, napisala je ovo: „Odsustvo je zgusnuto Prisustvo“. Ta rečenica govori o Bogu, ali i o publicitetu. Nije to nužnim načinom bio njen izbor, da okrene leđa društvu; mogao je to biti ili hendikep, nesposobnost da se živi sa drugima, a mogla je to, isto tako, biti i računica, način da samoga sebe učinite prisutnijim, da prisilite druge da misle na vas, ili da spasete svoju dušu, da postojite, da treperite. Za Dickinsonovu je to bez sumnje bilo izvor bola i slabost koja je išla dotle da nije bila u stanju da izađe iz svoje sobe. Pojedini njeni biografi pominju ljubavne jade... Bila je zaljubljena u jednog sveštenika, oženjenog, oca porodice... Nemoguća ljubav... Isto što i Emili Dickinson kaže i Prust u svojim *Užicima i danima*: „Za onoga koji voli, nije li odsustvo najizvesnije, najdelotvornije, najživlje, najneuništivije, najvernije od svih prisustava?“

Tu na scenu stupa Una Selindžer. Da bih isposlovao njihov oproštaj što sam, eto, odustao na nekoliko metara od cilja,

pozvao sam ekipu na ručak u omiljeni Selindžerov restoran – „Kod Lua“ u Hanoveru, odmah do Univerziteta Dartmut. Konobarica nije želela da nam kaže kada je pisac dolazio poslednji put (ja sam, inače, pročitao negde da redovno tu navraća nedeljom, na marendu). Ceo ovaj kraj poštovao je mir mitskog pisca. Na radiju je sviralo *Smoke Gets in Your Eyes* od Pletersa. Na zidu je bila crno-bela fotografija koju sam netremice gledao, snimljena u nekom noćnom klubu četrdesetih godina prošlog veka: mlade devojke u večernjim haljinama s bisernim ogrlicama oko vrata pozirale su u društvu starijih muškaraca u trodelnim odelima sa šeširima na glavama. U potpisu ispod snimka stajalo je: „Klub Stork, 1940“. Ti pedesetogodišnjaci bili su bez sumnje odavno mrtvi te 2007. godine, a mlade devojke koje su se osmehivale na toj fotografiji, šezdeset godina kasnije bile su ili mrtve i pokopane, ili na putu da to postanu, balaveći u naslonjačama bez i najbleđe uspomene na to veselo veče. A tu takođe, odmah pored, na zidu – Una.

Kad sam izašao iz restorana, zubi su počeli da mi cvokoću. A ipak, osećao se u vazduhu onaj prolećni miris; ti žuti cvetovi što su se nadnosili nad reku Konektikat zovu se zlatnice. Jedino se starci zanimaju za nazive cveća; njima je stalo do toga da upoznaju biljke koje će im uskoro rasti iznad glava. U ovom kraju, inače, ima polja prekrivenih margaretama tako belim da livada izgleda kao skijaška staza. Omiljeni Selindžerov pisac, Frensis Skot Ficdžerald, dolazio je u Dartmut februara 1939. sa Badom Šulbergom, da zajedno rade na scenariju pod naslovom „Zimski karneval“, za kompaniju *Junajted artists* (koju je osnovao Čaplin). Ficdžerald se toliko napio da su morali da ga smeste u bolnicu u Njujorku, pre nego što će ga vratiti u Holivud, gde je preminuo naredne godine, jedući čokoladicu kod Šile Grejam, u Nort Hejvort aveniji broj 1443. Bad mi je prepričao „radne seanse“ sa Skotom. Sreo sam ga 2005. u Dovilu, kad mu je dodeljena festivalska književna nagrada.

Vrlo je lako i Selindžer mogao da ždere krofne s gospođicom O'Nil, Skotom Ficdžeraldом i Šulbergom upravo na tom mestu, tog leta 1939, ispred Dartmur koledža (Una je tad imala četrnaest godina, Selindžer dvadeset, Skot četrdeset tri, a Bad dvadeset pet). Što sam ja stariji bivao, to se i moj vek sve više sabijao u sebe.

Mnogo bih voleo da znam da li su se Selindžer i Una videli posle rata. Mislim da je upravo Una bila nadahnuće za roman koji će nam jednom zasvagda zabraniti da ostarimo. Odgovor nikada neću saznati; Džeri Selindžer je umro 27. januara 2010, tri godine posle moje neuspele posete Kornišu. Pisma Dž. D. Selindžera i Une O'Nil i dalje su sakrivena u Švajcarskoj, u Korzije-sir-Veveju, gde se ova knjiga završava.

I

Romansa na Menhetnu

„Znala sam da će on postati pisac.
Mogla sam to da namirišem.“

Una O'Nil o DŽ. D. Selindžeru

Te 1940. u Njujorku pušilo se na sve strane, po barovima, restoranima, taksijima, vozovima, a naročito u klubu *Stork*. Kad bi čovek izašao iz tog kluba, poslovično bi ga peckale oči, a kosa mu se osećala na cigarete. Ljudi su tada više narušavali svoje zdravlje nego što to danas čine, zato što im niko nije prebacivao da povećavaju deficit socijalne zaštite, pošto ova u to vreme još nije bila izmišljena. Bilo je tad već skoro jedanaest sati uveče; u to doba teško je bilo razaznati lica gostiju koji su sedeli za stolovima u dugoj barskoj sali. *Stork* nije bio klub nego jedan neprozirni oblak. Pod mrežom punom prozračnih balona, orkestar čiji su članovi bili obučeni u smokinge izvodio je pesme Keba Keloveja. Ili je to, možda, bio Keb Kelovej lično? Na zidu je bila nacrtana roda s cilindrom na glavi kako puši pljugu. Restoran je nedeljom uveče bio toliko krcat da su gosti morali da urlaju kako bi dozvali konobare u spenser žaketima s crnim leptir-mašnjama. To im, međutim, nije smetalo: Amerikanci i inače govore glasno, naročito kad im naliješ burbon preko leda.

Jedan mlad plavušan piskavog glasa, došao iz Nju Orleansa, nikako nije skidao osmeh s lica kad bi izašao s triom naslednicâ – Glorijom Vanderbilt, Unom O'Nil i Kerol Markus – prvim devojkama s „onim nečim“ u istoriji zapadnog sveta, famoznim *it-girls*, skrivenim iza zavese od dima. Danju je on slao tekstove novinama koje još nisu počele da mu ih objavljuju. A noću bi, maramicom od crne svile, brisao svoje

okrugle naočare pre nego što će ih opet staviti na nos, a uredno presavijenu maramicu u gornji levi džep belog sakoa, brižljivo vodeći računa o tome da četiri trougla ostanu uperena prema tavanici, nalik strelama koje će svaki čas skinuti balone koji mu vise iznad glave. Taj mladić je smatrao da dobra odeća čoveka čini inteligentnim i u njegovom slučaju je to bilo istina. Imao je šesnaest godina, zvao se Truman Kapote, a ova scena odigravala se na sledećoj adresi: Istočna 53. ulica broj tri.

– Malecke moje, vi ste moje rode.

– Što rode? – upita Glorija, pa mu otpuhnu oblak dima u lice.

– Pa, kao prvo, bele ste – reče Kapote okrećući se u stranu da se nakašlje – zatim, elegantne ste, imate duge, graciozne vratove...

– A možda i špicaste narandžaste kljunove?

– Da, ti, Glorija, imaš vrlo špicast kljun, to nam svake večeri dokazuješ. Ali više u crveno obojen, kao, uostalom, i zubi tvoji, crveni od ruža za usne.

– Ali gde su nam krila? – upita Una.

Trumanu Kapoteu je, međutim, pred očima (plavim) bio samo konobar, mladi Karibljanin s razmaknutim prednjim zubima, koji je ličio na Janika Nou znatno pre nego što se Janik Noa rodio.

– Budite dobri, mladiću, pa nam donesite, molim vas, četiri votka-martinija. Tako ću, uostalom, biti siguran da ću vas ubrzo ponovo videti.

Truman se nasmeši najlepšoj od tri devojke.

– Slomio sam vam krila dok ste spavali, Una, draga moja – uzvratilo joj on – da ne biste mogle da odlepršate daleko od mene. Pratiću vas u stopu još jednu deceniju. Ne brinite ništa, brzo će to proći.

– Trumane – reče Glorija, ako smo mi rode, šta si onda ti... prisence?

Svi se grohotom nasmejaše. Glorija je tu sitnu pakost izgovorila tako kao da je, što se nje tiče, to odavno jasna stvar. Truman toga časa postade ružičast; pravo govoreći, ljubitelj kapsapskih veština teško bi u tim momentima odoleo njegovim dražima. Ali njegove svetle oči iskrile su od zlobe, i kad je progovorio, učinio je to lakim glasom, kao da ga sve to zabavlja, što bi eventualno zainteresovanom bio nedvosmislen znak da ipak nije reč o nekakvom specijalitetu od svinjskog mesa. U istom tom baru, samo na drugom kraju sale, jedan tip od metar i devedeset pogledom je pratio zbivanja za stolom broj šest bez i jedne jedine reči, pošto i inače nikada ništa nije govorio. Bilo kako bilo, ionako su pogledi svih u *Storku* gravitirali ka stolu broj šest, koji se nalazio u uglu, na samom kraju sale u obliku slova „L“. Te 1940. godine Džerom Dejvid Selindžer imao je dvadeset jednu godinu. Još je stanovao kod roditelja, u Park aveniji 113, na uglu s Devedeset prvom ulicom. Kako je bio visok, lep i dobro odeven, ponekad su ga puštali da uđe sam u klub *Stork*, najzatvoreniji klub u Njujorku. Otac mu je bio Jevrejin koji se obogatio trgujući košer sirom i dimljenim mesom. Džeri, do daljeg, nije imao ama baš nikakvog razloga da postane pronalazač večite adolescencije na veresiju.

Do daljeg, beše to jedan stasit stidljivko koji cigaretu sebi pripaljuje sa istom hladnokrvnošću kao Hemfri Bogart – taj besprekorno izveden gest ne bi bio moguć bez nedelja i nedelja vežbanja pred ogledalom u kupatilu. Truman Kapote je veći snob od njega, ali ujedno i senzibilniji i zabavniji, premda opijen samim sobom. Fizički je sušta suprotnost Selindžeru; koliko je onaj džinovskog rasta, toliko je ovaj sitan; on plavook, onaj crnih, prodornih očiju; on plavokos, ovaj tamnosmeđ (savršena glavica klinca iz Alabame u poređenju s velikom tikvom kakva pristaje njujorškim intelektualcima). Svi oni nazor pale cigaretu na cigaretu kako bi izgledali kao veliki; svesni su da su privilegovani što im se pruža prilika da piju na

tom mestu, ekskluzivnom da ekskluzivnije ne može biti. To je, zapravo, jedini trenutak u njihovim životima kada će se ponašati kao odrasli ljudi. Kapote već beleži sve što vidi i ponavlja sve što čuje. On vrlo dobro zna da nikada u taj klub ne bi nogom kročio da ne beše njegove tri rode. One su njegovo „Sezame, otvori se“; pred njima prostiru crveni tepih kuda god krenule, one poziraju za *Harpers bazar* i *Vog*. One su poslednje flaperke i preteče feminizma; terevenčeći tako sa zapaljenim cigaretama, odevene u laku svilu i okićene zveckavim bisernim ogrlicama, one – i ne znajući to – nastavljaju jedan spor proces emancipacije započet dvadesetih godina XX veka, proces koji u to vreme još nije bio ni izbliza dovršen. Njegovo je u tom trenutku samo da sledi taj pokret i da razonodi te sifražetkinje od porcelana. Trideset pet godina kasnije, sve će to, ne bez zloradosti, opisati (u *Uslišenim molitvama*), drugarice će mu okrenuti leđa, i on će umreti od tuge, koju je pokušavao da utopi u alkoholu, drogi i sredstvima za umirenje. Ali u tom trenutku, te devetsto četrdesete, Truman ima onu zabrinutu facu kakvu viđamo kod dece koju su ostavili roditelji i koja su previše rano uvidela da će morati da uskladište uspomene kako bi imali čime da ispune samoću. Za umetnike nema džabalebarenja. pisci koji izlaze uveče nikada se, zapravo, ne zabavljaju do kraja; jes', šta hoćete, oni rade; vi mislite da se oni zevzeče, a ljudi su, u stvari, na radnom mestu, i upravo traže rečenicu koja će opravdati njihov sutrašnji mamurluk. Ako je žetva dobra, nekoliko rečenica preživće sva ponovljena čitanja i biće uvršteno u neki tamo pasus. Ako je celo veče uzalud protraćeno, neće imati šta da iznese u izlog, ma ni jednu jedinu metaforu, nijedan štos, kalambur niti trač. Nažalost, kad nema ničega od čega može da se napabirči nekakva priča, pisci ne priznaju da su poraženi; u porazu oni, štaviše, vide izgovor da ponovo izađu, da još više piju, kao što se tragači za zlatom s obnovljenim žarom vraćaju u napušten rudnik.

Dž. D. Selindžer je prišao njihovom stolu. Držao se pomalo pogrbljeno, da ne bi previše dominirao nad ostalima; nije on tu bio samo najviši već i najstariji. Kapoteovo stopalo poigravalo je pod stolicom kao rep uzbuđenog psa. On je prvi i progovorio.

– Drage dame, da li biste mi mogle reći koja je ovo ptičurina s crnim perjem? Čaplja, flamingos?

– *Hello there.* Zovem se Selindžer. Džeri Selindžer, drago mi je. Meni lično najdraža ptica je... (on razmišlja, možda malo predugo)... Amerikanka u kratkim pantalonicama.

Svaka mu čast, uspeo je da nasmeje najosionije devojke u Njujorku. Truman je shvatio poruku, i tako je sad posmatrao tog dugajliju kako obara nos dok ljubi ruke ovim trima; da je bio ptica, svakako bi bio roda, koja je u tom klubu uvek bila svoja na svome („stork“ znači „roda“, mis'im, kapirate?). Una je bila najsramežljivija od devojaka. I najkrotkija, iako je nosila crnu haljinu s obnaženim ramenima. Njeno ćutanje i to što je umela da se zarumeni kao bulka bilo je u suprotnosti s njenim crnim, nedokučivim očima; podsećala je na portrete nevinih šiparica Žan-Batista Greza, izložene u londonskoj Volasovoj zbirci. Ostavljala je utisak devojke koja nije svesna da je lepa, iako su joj to svi živi govorili otkad zna za sebe, svi osim njenoga oca. Nezgrapnost, nedostatak samopouzdanja i mucanje samo su dodatno ulepšavali svaki njen pokret – i to što je imala običaj da priljubi čašu uz telo, i da kažiprstom okreće kockice leda po čaši, da bi potom posisala prst kao da krvari, i to kako se stalno izvinjavala kao da ne zna da taj klub vapije za njenim prisustvom da bi ostao u modi. Činilo se da je pridev *clumsy* dušu dao da opiše tu strahovitu njevu trapavost. Prosto da čovek poželi da usvoji tu napuštenu macu. Glorija je bila doteranija, Kerol izrazita plavuša – ona je oponašala Džin Harlou i njen začušljani uvojak i rukom iscrtane obrve. U tome i jeste bila tajna njihovog prijateljstva;

nisu one bile tek neki tamo trio, već svojevrstan odbor; bilo je tu ponešto za svačiji ukus, a pritom nijedna od njih drugim dvema nije predstavljala konkurenciju. Ko voli sofisticirane dame, fatalne vamp žene, imao je Gloriju, veliku milijarderku. Kome su pak draže one čulne ili histerične, koga hvata strah od dosade ili voli, jednostavno, da se svađa – mogao je lepo da se opredeli za Kerol. A onaj koga ne privlače ni novac ni ekstravagancija... Onaj koji traži samo jednu u sebe zatvorenu devojkicu koju će štiti, anđela kojeg će spasti... Pa, tome je pretila velika opasnost da upadne u Uninu klopku.

Una je pobuđivala poštovanje svojom smirenošću. Od njih tri, ona je najmanje pričala, ali nije ništa manje zasenjivala. Kad se osmehne, na obrazima bi joj se pojavile dve rupice, i čovek bi pomislio kako, eto, život u osnovi još malo pa i može biti podnošljiv, pod uslovom da sjaj nikad ne čili iz očiju. Još od svoje petnaeste godine, Una je živela bez majčinske brige, a stanovala je kod Kerol, u Park aveniji broj 420. Imala je Una, da, petnaest godina kad je vratar u plavoj uniformi počeo da je pušta u Stork, kad god ona poželi, i to zato što je vlasnik kluba bio lud za njenim prezimenom. Šerman Bilingsli je budno motrio na nju, nazivao ju je „my most beautiful baby“, davao joj je mesto za najboljim stolom u *Cub Roomu* (VIP separe) i častio je pićem. Bio je to težak snob, a na taj način je obrtao pare: društvo mladih devojaka, mladih, pa i maloletnih – prevashodno maloletnih – stvaralo je ambijent, naročito ako su pritom nosile čuvena imena koja su privlačila fotografe i bogataše.

– Pomerite se malo, devojke – reče Truman – pa napravite već jednom mesta za Džerija! Džeri, da vas upoznam s mojim rodama.

– Meni ova gospođica uopšte ne liči na rodu – primeti Džeri.
– Pre me podseća na ranjenu golubicu. Kako se zovete, draga ptičice ispala iz gnezda?

– Ovaj... Smejaćete mi se... – oklevala je Una.

- Kažite slobodno.
- Una. Gaelsko ime.
- Lepo je, Una. A to znači...
- ... jedinstvena, po svemu sudeći.
- Pa da, kako sam glup, na sluh se oseti. Una jednako „Jedna“.

Kapote prasnu u kreštav smeh.

- Una je vila iz keltskih legendi – reče on. – Kraljica vilâ.
- Hm... A imate li čarobnih moći? – upita Džeri.

U tom trenutku im mladi konobar donese piće. Zaboravih, uzgred, da kažem da je upravo u tom trenutku Nemačka okupirala Francusku. U Parizu su, pristižući u pravilnim vremenskim razmacima, nemačke trupe defilovale Šanzelizeom.

– Pa, ono, da, vidite – odgovori Truman umesto devojke. – Una, recimo, ima tu moć da tek tako stvori votku na stolu!

– Umem da izvedem i to da piksle nestanu... – reče Una.

– Kleptomanka skuplja krađene piksle – s podsmehom će Glorija.

– Da se zapita čovek čemu služi ta policija – na to će Kerol.

Tada se Una nasmešila drugi put te večeri. Kad bi se Una nasmešila, s polusklopljenim kopcima, zamirala je svaka graja. Kao da je neko utišao ostatak sveta. U svakom slučaju, Džeri je imao takav utisak; on je bio potpuno ogluueo od tog prizora, od Uninih usta, od kontrasta između crvenih usana i belih joj zuba, od njenih izraženih jagodica, tamnog laka za nokte koji se slagao s njenim usnama boje višnje, od savršenstva kojim je odisala ta devojka iz visokog društva. Kakvo značenje ima ta brineta? Zašto mu se zbog te devojke, koju poznaje, evo, tek pet minuta, tako bućka u stomaku? Može li njoj neko da zabrani da izgleda ovako, kao dete uhvaćeno u prestupu? I on tad požele da pozove pandure. Država bi morala ženama da ukine pravo da se tako dobro služe svojim trepavicama. Džeri promrmlja sebi u bradu:

– Da se donese jedan antiunski zakon...

– Molim? Šta to rekoste?

– Mrmlja nešto!

– Ha-ha-ha! Još jedna Unina žrtva! – reče Truman. – Sad vi i Orson možete da osnujete klub!

Truman okrenu glavu prema stolu na drugom kraju onog „L“, odakle ih je Orson Vels kibicovao preko ramena neke devojke koja je ličila na Dolores del Rio, ali zapravo je bila supruža Erola Flina, francuska glumica Lili Damita, čiji je muž bio na snimanju. (Na drugom kraju tog stola nije bilo mesta za nepoznate.) Orson Vels je neprekidno bacao tajanstvene poglede u pravcu devojaka, Une na prvom mestu, a onda bi skrenuo pogled čim oseti da postoji opasnost da ga njegova ljubavnica uhvati na delu. Sa svojih dvadeset pet godina, slavni radijski voditelj igrao je na kartu ravnodušnog lepotana. Ta metoda ne prolazi kod stidljivih devojaka, na koje, naprotiv, treba svojski navaliti. Ako ignorišete neku ambicioznu ženu, postoje izgledi da će ona to primetiti. Ali ako se prema stidljivici ponašate kao poslednji snob, vi to njoj, u stvari, činite uslugu, i nikada je upoznati nećete. Naročito ako ste poznata ličnost, što će reći – dvaput strašniji od običnog tipa. Orson Vels se okrenu prema Lili Damiti, koja je, sedeći preko puta njega, upravo jela flambiranu palačinku. Džeri Selindžer se snašao na drugi način; govorio je izrazito tiho, jednoličnim glasom, u nadi da ga ostali za stolom neće čuti. Obraćao se Uni kao da su sami na svetu, usled čega su oni te večeri pomalo to i postali.

– Una O'Nil, pa vaše ime je, u stvari, jedna aliteracija... Po mom mišljenju – govorio je Džeri – vaš otac je to ime odabrao zato što liči na vaše prezime. Bio je to jedan narcistički izbor.

– To ne znam, on ne govori sa mnom otkako sam za jedan časopis izjavila kako sam „promašena Irkinja“. On misli da ću ja loše proći u životu. U međuvremenu, njemu ide loše otkako

je prestao da pije. Kad sam ga poslednji put videla, tresle su mu se ruke.

Ostali za stolom imali su, međutim, vrlo dobar sluh:

– Una će dobro proći u životu, i to zato što je loše počela – reče Glorija. – Kao i mi ostale!

– Ja nikada nisam upoznala svog oca, a njen otac je umro kad joj je bilo godinu i po dana – reče Kerol upirući prstom u Gloriju.

– A mene je majka – reče Truman – napustila kad sam imao dve godine.

– A meni je – reče Una – otac odmaglio kad sam imala dve godine.

– Da nazdravimo klubu zlatne siročadi! – priključi se Glorija s podignutom čašom.

Tri devojke nazdraviše s Trumanom i Džerijem, koga je bilo maltene stid što su mu roditelji i dalje u braku. Kako su se kucnule, njihove čaše proizvedoše ali baš onaj zvuk trianglera koji se čuje u trećem stavu Koncerta za klavir u F-duru Džordža Geršvina.

– Poštovanja malo – reče Truman. – Jeste li svesni da se obraćate budućoj *glamour girl* kluba *Stork*?

– O, ne to, imajte milosti – uzruja se Una – nećete valjda opet...

– Podignimo čaše, nazdravimo novoj Zeldi!

Una opet pocrvene, ovoga puta od gneva. Išlo joj je na živce što pocrveni kad god potegnu tu idiotsku priču. Stalni gosti kluba *Stork* svake godine su birali tu „glamuroznu devojk“, a ovoga puta ona je bila na spisku finalistkinja. Ona sama nije tražila da je kandiduju, a upravo zbog te gluposti otac više nije hteo ni reč da joj kaže. Treba li smatrati počašću to što će te izabrati za „mis kluba u modi“? Ne. Treba li odbiti to priznanje kao da ono nema ama baš nikakvog značaja? Ni to. Takve su, eto, nedoumice mučile zlatnu njujoršku mladost godine

1940, dok se crveno-bela zastava s kukastim krstom vijorila s Ajfelove kule.

– Nije uvreda kad te porede sa Zeldom Ficdžerald – reče Una – ali ipak, ono najzanimljivije kod nje jesu knjige njenog muža.

– Dozvolite da nazdravim Frensisu „Skoču“ Ficdžerald! – reče Truman.

– Vi pišete, Džeri? Imate facu pisca – reče Kerol. – Prepoznala bih takvu facu i sa deset kilometara. Gadni egocentrici, eto šta su pisci, zastrašujuće inteligentni, od njih valja bežati kao od kuge.

– A vama on liči na intelektualca? – upita Glorija. – Mnogo čuti, je l' zbog toga?

Džeri je razmišljao o tome kako nikada u životu nije čuo takvo ime. Una. Zvučalo je to kao uzdah zadovoljstva. Uuu... a onda oslobođenje praćeno krikom: aaaa! A između ta dva samoglasnika – suglasnik koji priziva mesec, lunu: (l)una... To ime delovalo je jednako hipnotično kao i osoba koja ga je nosila. Džeri pomisli kako će muškarci doveka moći da padaju i razbijaju se, samo dok ima ovakvih žena da ih sa zemlje podignu.

– Nisam... nisam gledao nijedan komad vašeg oca – reče on. – Ali znam da je on naš najbolji dramaturg.

– Nije najbolji – reče Truman – nego je jedini! Prvi koji je prikazao kako sirotinja živi. Ne znam da li mu je to bilo pametno, sve to s tim utučenim mornarima, prostitutkama velikog srca, marginalcima sklonim samoubistvu... Koji bedak!

– Otkako je dobio Nobela, taj čovek je postao nacionalno blago – ispravi ga Džeri.

On o tome, inače, nije znao ništa, ali želeo je da ugodi devojci tako što će stati u zaštitu njenog oca. Osim toga, nije mu se dopadala ta mondenska, ničim neizazvana agresivnost. Njemu je kudikamo podsticajni bio humor koji nikome ne nanosi zlo; pa ipak, on sâm retko je umeo da zasmee ljude.

– On je, pre svega, jedan loš otac – zaključila Una, pa odbacila dim cigarete prema tavanici, kao da leži na divanu kod psihijatra.

– Svi ti Irca su alkoholičari – reče Truman. – Čik pronađite Irca koji ne pije!

– Da bi mogao da piše, čovek ima pravo da pije – reče Kerol.
– To mu se, međutim, nikako ne preporučuje kod vaspitavanja dece.

– Ja ne poznajem njegovo delo. Vidite, gospođice O'Nil – nastavi Džeri, vidno zbunjen – moj problem je u tome što se ne osećam ugodno u pozorištu; uvek mi se kašlje kad ne treba, a uvek me, osim toga, prati taj utisak da sedim na sedištu koje baš najviše škripi u celoj sali... Ne znam zbog čega, pritom, nijednog trenutka ne mogu da zaboravim da sedim pred ljudima koji su plaćeni da deklamuju te dijaloge, i ti glumci uvek na mene prenesu tu svoju teskobu. Idiotizam čist... I onda ja umesto njih zentujem da će zaboraviti tekst.

– A i stalno vam pljučkaju u lice – na to će Truman. – U pozorištu je bolje gledati da ne sedneš u prve redove, osim, naravno, ako nisi poneo kišobran.

– Oprostite – reče Džeri. – Pretpostavljam da... da vam je već preko glave kad vam ljudi pričaju o vašem ocu.

– Teško je nositi njegovo ime – reče Una. – Ja sebe više doživljam kao siročić nego kao „kćerku onog...“. Čudno je to kad ste siročić a roditelj vam je živ i slavan. Svi mi o njemu govore kao da smo on i ja bliski, a ja sam ga videla samo tri puta u poslednjih deset godina.

A onda Una ućuta, i očigledno joj je bilo neprijatno što je nešto ovako intimno poverila jednom neznancu. Osetivši nelagodnu svoju drugaricu, Glorija joj priteče u pomoć zapevavši „Haj-di-haj-di-haj-di-hou“. Orkestar je svirao Minnie the Moocher, pomalo preglasno i previsoko. Od vibracija kontrabasa podrhtavali su zidovi prekriveni mahagonijem. Ta pesma,

inače, govori o prostitutki koja se viđala sa zavisnikom od kokaina. Prava tema za gospodina O'Nilu oca. Uvek je zabavno videti buržuje kako u horu izgovaraju neke žestoke reči. Kada se ugledne porodice okupe na večeri, a povedu svi i malu decu, dogodi mi se da se nasmejem kad svi počnu da pevuje *Walk on the Wild Side*, sa onim tu-tu-du-tu-tu-du-tu-tu-du-du Lua Rida (a to je priča o trandži koji se kreše za pare).

– Slušajte – reče tad Glorija Vanderbilt. – Ništa meni ne fali što sam nasledila porodično bogatstvo. Ali bolje bi mi bilo da me je ono ostalo mimoišlo: fotografisanje, tračevi, žigola, prevaranti razni... *What a mess!* Trumane, ljubavi moja, poruči još jednu turu votka-martinija, ako boga znaš.

Glorijina porodica izgradila je pola Njujorka i zatrovala joj detinjstvo. Dajući znake šefu sale, Truman promeni temu. Čim bi naslutio da se pomaljaju neki bolni momenti, Kapote bi gledao da se skloni. Pitanje opstanka. To ga je i učinilo najzavodljivijim šiparcem u Njujorku.

– Tolike devojke bez očeva – reče Džeri. – Pa stvarno bi bio red da se neko za njih pobrine... One su pobile s Park avenije da bi učile dramsku umetnost. Sve devojke s *Aper Ist Sajda* glume u pozorištu zato što žele da budu voljene, a i zato što su oni koji bi trebalo da ih vole otišli na vikend u Hemptons.

– Meni je otac u Parizu, a majka mi je u Los Anđelesu – reče Una.

– Pogledajte Orsona tamo – reče Kerol. – Bože mili, ne da je to opak čovek! Zar on nikada nije igrao u nekom O'Nilovom komadu? Trebalo bi! Nije mi teško da ga zamislim kako mlati ženu praznom flašom.

– A meni je on još malo pa lep – reče Glorija. – Oduševio me je kad je ono na radiju uspeo da ubedi slušaoce da Marsovci zaista napadaju Brodvej.

– Ne vidim u tome ništa senzacionalno – primeti Truman. – Marsovci napadaju Brodvej svake bogovetne večeri.